

Anexa nr. 1 la ordinul ministrului educației și cercetării nr. 5006 / 14.10.2004

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CLASA A IX-A

CICLUL INFERIOR AL LICEULUI

ELEMENTE DE PERSPECTIVĂ

[CURRICULUM DIFERENȚIAT]

Filiera vocațională, profil artistic

Specializările: Arte plastice și decorative, Arte ambientale, Arhitectură, Design

Aprobat prin ordin al ministrului

nr. 5006 / 14.10.2004

București, 2004

NOTA DE FUNDAMENTARE

privind elaborarea programelor școlare pentru clasele a IX-a și a X-a

Programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a, documente reglatoare componente ale curriculumului național au fost elaborate în conformitate cu:

- asumarea de către România a *Planului detaliat de lucru asupra obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa*, ratificat de Consiliul European de la Barcelona, în 2002, și a *Declarației miniștrilor europeni ai educației și formării profesionale și a Comisiei Europene cu privire la consolidarea cooperării europene în formarea profesională – „Declarația de la Copenhaga”*, convenită la Copenhaga în 2002;
- obiectivele actuale ale reformei învățământului din România vizând finalitățile, curriculumul și structura învățământului obligatoriu stabilite în conformitate cu prevederile Legii învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 268/2003 pentru modificarea Legii învățământului nr. 84/1995;
- nevoia de adaptare a curriculumului național la schimbările din structura învățământului preuniversitar: apartenența claselor a IX-a și a X-a deopotrivă la învățământul obligatoriu și la cel liceal;
- valorificarea experienței pozitive privind proiectarea curriculumului pentru învățământul liceal pornind de la competențe ca achiziții finale al învățării, prin care se asigură accentuarea dimensiunii acționale în formarea elevilor.
- rolul și statutul disciplinelor școlare, stabilite în planurile cadru de învățământ aprobate prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5723/ 23.12.2003.

Structurarea noilor planuri cadru de învățământ pentru clasele a IX-a și a X-a pe componentele **trunchi comun** și **curriculum diferențiat** determină organizarea, la nivelul programei școlare, a ofertei educaționale centrale în competențe și conținuturi ale învățării prezentate distinct, pentru fiecare dintre aceste componente.

În aceste condiții, noile programe școlare pentru clasele a IX-a – a X-a au următoarea structură:

- **Notă de fundamentare**, elaborată în scopul prezentării relației dintre programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a și documentele de politică educațională și curriculară pe care acestea se fundamentează;
- **Notă de prezentare**, în care se detaliază rolul disciplinei de învățământ și statutul specific al acesteia în cadrul curriculumului național, precum și contribuția disciplinei de învățământ la cele opt domenii de competențe cheie stabilite la nivel european;
- **Competențe generale**, cu un nivel accentuat de complexitate, definite pe o disciplină de învățământ sau, după caz, pe o categorie de discipline de învățământ, pentru a evidenția achizițiile finale de învățare ale elevilor la sfârșitul învățământului obligatoriu și/ sau pentru a orienta pregătirea de specialitate a acestora;
- **Valori și atitudini**, finalități de natură axiologică, urmărite prin studiul disciplinei, definite pentru învățământul liceal;
- **Competențe specifice - conținuturi**, nucleul funcțional al programei școlare, definit pentru fiecare an de studiu;
- **Sugestii metodologice**, elaborate pentru a orienta proiectarea demersului didactic adecvat competențelor, valorilor și atitudinilor prevăzute în programele școlare.

NOTA DE PREZENTARE

Disciplina *Elemente de perspectivă*, se studiază pe parcursul unei ore pe săptămână la liceele din filiera vocațională, profilul artistic, specializările: arte plastice, arte decorative, arte ambientale, arhitectură, design. Prin această disciplină elevii vor aprofunda reprezentările în perspectivă conică. Reprezentările în perspectivă conică sunt conforme cu percepția vizuală, fiind un mijloc de studiu în creația artistică, dar și o modalitate permanentă de verificare a corectitudinii reprezentărilor, în diferite etape de realizare a creației artistice a elevilor.

Perspectiva este știința de a reda prin desen aspecte ale obiectelor din spațiu așa cum se văd acestea de la o distanță finită. Aceasta indică elevilor anumite procedee prin care spațiul cu cele trei dimensiuni ale sale se poate reprezenta pe un plan, explică legile după care obiectele din vecinătate capătă diferite aspecte, în funcție de locul observatorului. Perspectiva înseamnă anumite metode geometrice de reprezentare plană, completate cu o serie de procedee grafice menite să apropie desenul perspectivei de viziunea realității.

Prin intermediul perspectivei, elevii pot reprezenta un spațiu, pe care apoi îl pot modela, dimensiona, integrându-l în mediul înconjurător. Elementele de perspectivă contribuie la inițierea în educația estetică de specialitate, prin studiul rațional al spațiului și prin înțelegerea formelor spațiale tridimensionale. Scopul disciplinei este să concretizeze forme intuite în/din spațiu sau pe cele imaginate.

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea elementelor de limbaj ale perspectivei, pentru realizarea de reprezentări convenționale
2. Transpunerea formelor din spațiul real, obiectiv, în spațiul plastic, în sistem convențional
3. Exprimarea plastică, utilizând tehnici specifice reprezentărilor în perspectivă

VALORI ȘI ATITUDINI

- Motivația pentru însușirea limbajului specific și pentru inițierea în realizarea reprezentărilor convenționale
- Manifestarea interesului pentru realizarea operelor de artă plastică, decorativă și ambientală
- Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a operei de artă (compararea propriului punct de vedere cu părerile celorlalți)
- Disponibilitatea pentru perceperea universului real, obiectiv, și pentru transpunerea acestuia în limbaj convențional
- Motivația pentru ocrotirea și punerea în valoare a patrimoniului artistic național și universal
- Disponibilitatea pentru cultivarea capacităților estetice ca fundament pentru participarea la viața culturală
- Manifestarea interesului pentru aprofundarea sistematică a diverselor forme de expresie ale artelor plastice

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Utilizarea elementelor de limbaj ale perspectivei, pentru realizarea de reprezentări convenționale

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Utilizarea mijloacelor de reprezentare în perspectivă conică 1.2. Operarea în spațiul plastic cu elemente deformate perspectiv	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Noțiuni introductive privind reprezentările convenționale ▪ Noțiuni introductive privind reprezentarea în perspectivă ▪ Condițiile realizării unei perspective corecte ▪ Sistemul perspectiv <ul style="list-style-type: none"> - Clasificarea perspectivei. Criterii de clasificare - Elementele sistemului perspectiv ▪ Scara perspectivală

2. Transpunerea formelor din spațiul real, obiectiv, în sistem convențional

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Utilizarea de reguli pentru reprezentarea în perspectivă 2.2. Utilizarea celor mai adecvate metode și procedee de reprezentare perspectivală, în raport cu intenția 2.3. Argumentarea deformărilor aparente ale formelor din spațiul real, obiectiv	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Perspectiva la un singur punct de fugă ▪ Perspectiva punctului ▪ Perspectiva dreptelor ▪ Perspectiva figurilor plane ▪ Perspectiva corpurilor geometrice (cub, prismă, piramidă, con, cilindru, sferă) ▪ Perspectiva cercului ▪ Perspectiva verticalei ▪ Perspectiva piramidei drepte ▪ Perspectiva prisme drepte ▪ Perspectiva unui ansamblu de volume

3. Exprimarea plastică, utilizând tehnici specifice reprezentărilor în perspectivă

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Realizarea efectului tridimensional în spațiul plastic 3.2. Obținerea efectului volumetric, prin redarea deformărilor perspective și prin redarea luminii și a umbrei	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Umbra în perspectivă. Generalități <ul style="list-style-type: none"> - umbra în perspectivă a verticalelor și a orizontalelor - umbra unui obiect, soarele fiind în spațiul real - umbra unui obiect, soarele fiind în spațiul neutru - umbra unui obiect, soarele fiind în spațiul virtual

CONȚINUTURI

- Noțiuni introductive privind reprezentările convenționale
- Noțiuni introductive privind reprezentarea în perspectivă
- Condițiile realizării unei perspective corecte
- Sistemul perspectiv
 - Clasificarea perspectivei. Criterii de clasificare
 - Elementele sistemului perspectiv
- Scara perspectivală
- Perspectiva la un singur punct de fugă
- Perspectiva punctului
- Perspectiva dreptelor
- Perspectiva figurilor plane
- Perspectiva corpurilor geometrice (cub, prismă, piramidă, con, cilindru, sferă)
- Perspectiva cercului
- Perspectiva verticalei
- Perspectiva piramidei drepte
- Perspectiva prisme drepte
- Perspectiva unui ansamblu de volume
- Umbra în perspectivă. Generalități
 - umbra în perspectivă a verticalelor și a orizontalelor
 - umbra unui obiect, soarele fiind în spațiul real
 - umbra unui obiect, soarele fiind în spațiul neutru
 - umbra unui obiect, soarele fiind în spațiul virtual

SUGESTII METODOLOGICE

Curriculum-ul pentru disciplina *Elemente de perspectivă* a fost conceput astfel încât să permită:

- parcurgerea de către elevi a unui traseu cognitiv gradat, incluzând acumularea și valorificarea cunoștințelor din domeniul perspectivei;
- abordarea metodelor active, axate pe exersarea și implicarea directă a elevului;
- capacitatea elevului de a opera cu limbajul convențional al perspectivei, în mod teoretic și practic;
- înțelegerea legilor după care obiectele sunt percepute în diferite forme;
- capacitatea de apreciere critică a elevului în receptarea mesajului artistic.

Se recomandă profesorilor:

- predarea elementelor de bază ale perspectivei conice;
- abordarea teoretică și practică a limbajului convențional specific reprezentărilor perspective;
- analiza critică a unor lucrări de artă plastică, arhitectură, design etc.;
- comentarea unor lucrări de artă vizuală;
- vizionarea unor monumente, expoziții etc.